

Harvoin komediaa katselee yhtä kauhistellen kuin **Tia Kouvon** esikoiselokuvaa *Mummola*. Kauhistelu ja epämurkava tunne ei kuitenkaan johdu siitä, että se olisi huonolla tavalla vaivaannuttava, päinvastoin.

Mummola tulee iholle. Se on tunnistettavuudessaan niin samastuttava, että pahaa tekee. Katsojan ei tarvitse edes tuntea vastaavanlaista ”suurperhejoulu” tai sen kirjavaa hahmokavalkadia löytääkseen sieltä niitä tiettyjä, ihanan kamalia ja kamalan ihania suomalaispiirteitä, jotka me kaikki sydämemme sopukoissa tunnistamme.

Mummola tapahtuu jossain Lahen seudulla. Lahdessa varttuneena tiedän, että kuten Djangossa, ”d is silent”. En tiedä miksi hyppyrimäistään ja lihamukistaan tuttu vyöhyke on valittu, mutta niin sen täytyy olla. Lahti symboloi *Mummolassa* mahdollisesti tavoittamattomia unelmia, loputonta yritystä, miellyttämisen ja pärjäämisen halua maailmassa, jolla on tarjottavanaan pelkkiä pettymyksiä. Lahesta voi lähteä, mutta arvet eivät parane koskaan.

Elokuvan keskiössä ovat sisaret Susanna (**Ria Kataja**) ja Helena (**Elina Knihtilä**). Heillä on sellainen suhde kuin sisarilla yleensä. Suora ja konstailematon, vaikka tietyt sanat jäävät sanomatta. Sanomaton tai sanottu jää kytämään aiheuttaen pieniä tulipaloja kaikkien asianosaisten elämässä. Sisaret saapuvat perheineen viettämään joulua vanhempiensa luokse. Isoäiti Ella (**Leena Uotila**) hääriä ja hössöttää, isoisa Lasse (**Tom Wentzel**) juo ottamatta kontaktia.

Odotettu joulu eskaloituu ahdistavaksi ja ankeaksi juhlan irtokuvaksi, joka saa kyseenalaistamaan, miksi omaan perheeseen tai sukulaisiin täytyy edes pitää yhteyttä. Se on sosiaalinen konstruktio, josta ei ole päästy eroon, vaikka joskus ehkä olisikin perustetta.

Joulun jälkeen koittavat välipäivät. Arki palaa, mutta vaikeampana kuin aiemmin. Yhteinen perhejoulu on rikkonut jotain jokaisen elämässä. Pariskunnat oireilevat kukin tavallaan. Juurisyöt löytyvät, mutta katsojan on osattava hieman toisinaan päätellä. Se on osa *Mummolan* hienoutta: sitä ei ole pureskeltu ihan valmiiksi, vaan se periaatteessa toimii tilannekuvana yhden perheen elämästä.

Mummola on Tia Kouvon hieno debyytti. Elokuva on kaikin puolin eheä ja onnistunut. Ohjaus on rauhallinen ja maadoittunut, mutta suurimmat keuhut on säästettävä käsikirjoitukselle, josta näyttelijät saavat kaiken irti. *Mummolan* käsikirjoitus on kypsä, rehellinen ja ennen kaikkea aito. Se saa näyttelijät loistamaan, ja hieno roolitus saa puolestaan käsikirjoituksen loistamaan. Koko paketti toimii.

Kouvo ei ehkä ole löytänyt elokuvalla parasta mahdollista lopetusta, mutta kliseisesti voi ajatella, että tärkeintä on kuljettu matka, ei niinkään juoni, jonka *Mummola* kertoo. *Mummola* on yksi kotimaisen elokuvavuoden huippuhetkistä. Sanoisiko jopa joululahja kilteille ja tuhmille katsojille. Ihan yllätyksestä ei kuitenkaan ole kyse, sillä elokuva valittiin esitettäväksi Berliinin elokuvajuhlilla.

Perhe on pahin, mutta ehkä päällimmäisenä mieleen kuitenkin jäävät kaikki ne yhteisölliset hetket, jossa toinen tukee toista. Onhan se niinkin, että omia omituisuuksia ei lopulta ymmärrä kukaan muu paremmin kuin oma perhe. Koostuu se sitten verisukulaisista tai läheisistä.

Jesse Raatikainen